

Natuurtoets Dashorsterweg 10 Scherpenzeel

20 augustus 2015

ZOON ECOLOGIE

Colofon

Titel	Natuurtoets Dashorsterweg 10, Scherpenzeel
Opdrachtgever	mRO
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M. Zoon
Datum	20 augustus 2015

ZOON ECOLOGIE

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen

tel: 0523-676.470, 06-22682040

e-mail: info@zoon-ecologie.nl

Onderdeel van Ecologen Collectief Oost Nederland (ECO).

Ervaring sinds 1980 met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland en met faunaonderzoek in Europa.

Vanaf 1986 is gewerkt aan vorming van natuurbeleid van overheden en effectbeoordeling van ruimtelijke plannen in Nederland.

Vanaf 1990 ervaring met mitigeren van autowegen, terreinbeheer en natuurontwikkeling. Sinds 2010 natuurbegrazing met een eigen schaapskudde.

Inhoud

Inleiding	3
Doel van deze toets	
Ligging van het terrein	
Het plan	
Status van het terrein in het natuurbeleid	
Wettelijke grond voor een natuurtoets	7
Toets in het kader van gebiedsbescherming	
Toets in het kader van soortbescherming	
<i>Beschermingscategorieën Flora- en faunawet</i>	
<i>Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten</i>	
<i>Zorgplicht soortbescherming</i>	
<i>Rode lijst van bedreigde soorten</i>	
Natuurwaarden	9
Onderzoek	
Toestand van de natuur	
Aangetroffen beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	
Effecten	12
Effecten van het plan op beschermde soorten	
Effecten van het plan op beschermde gebieden	
Conclusies	13
Aanbevelingen	13
Mogelijkheden ter voorkoming van negatieve effecten	
Ontheffingen	
Bronnen	14
Bijlage 1. Doelstellingen Natura 200 gebied Veluwe	
Bijlage 2. Habitattoets schema	

Inleiding

Doel van deze toets

Op Dashorsterweg wordend bestaande gebouwen gesloopt. Daarom is een natuurtoets nodig.

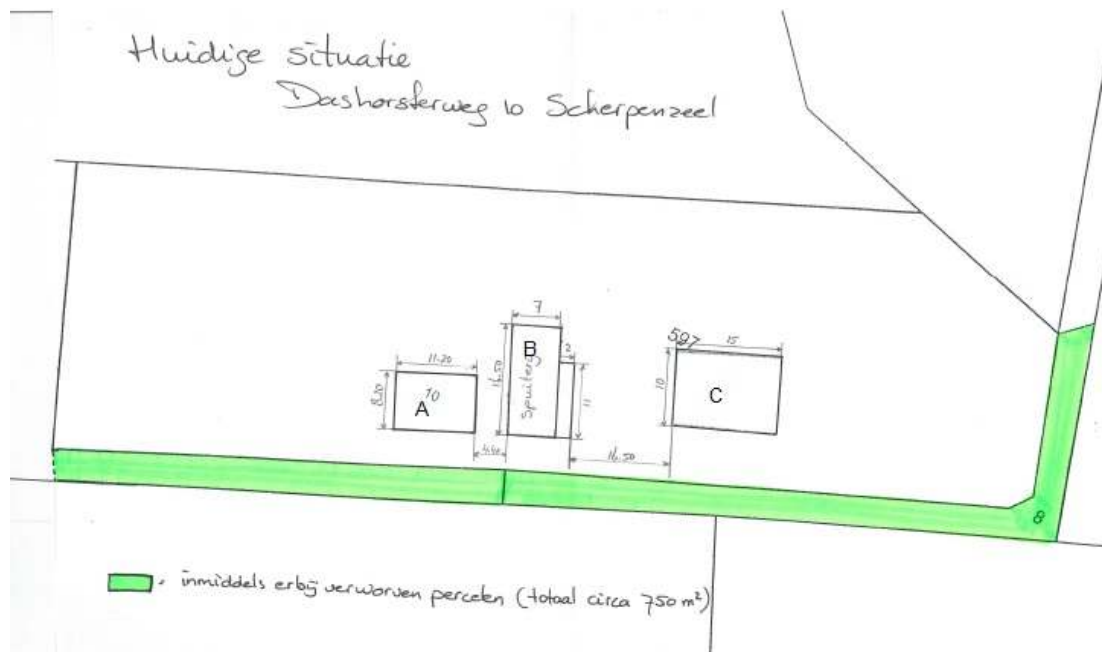
Ligging van het terrein

Ligging in het bosrijke landschap ten noorden van Scherpenzeel

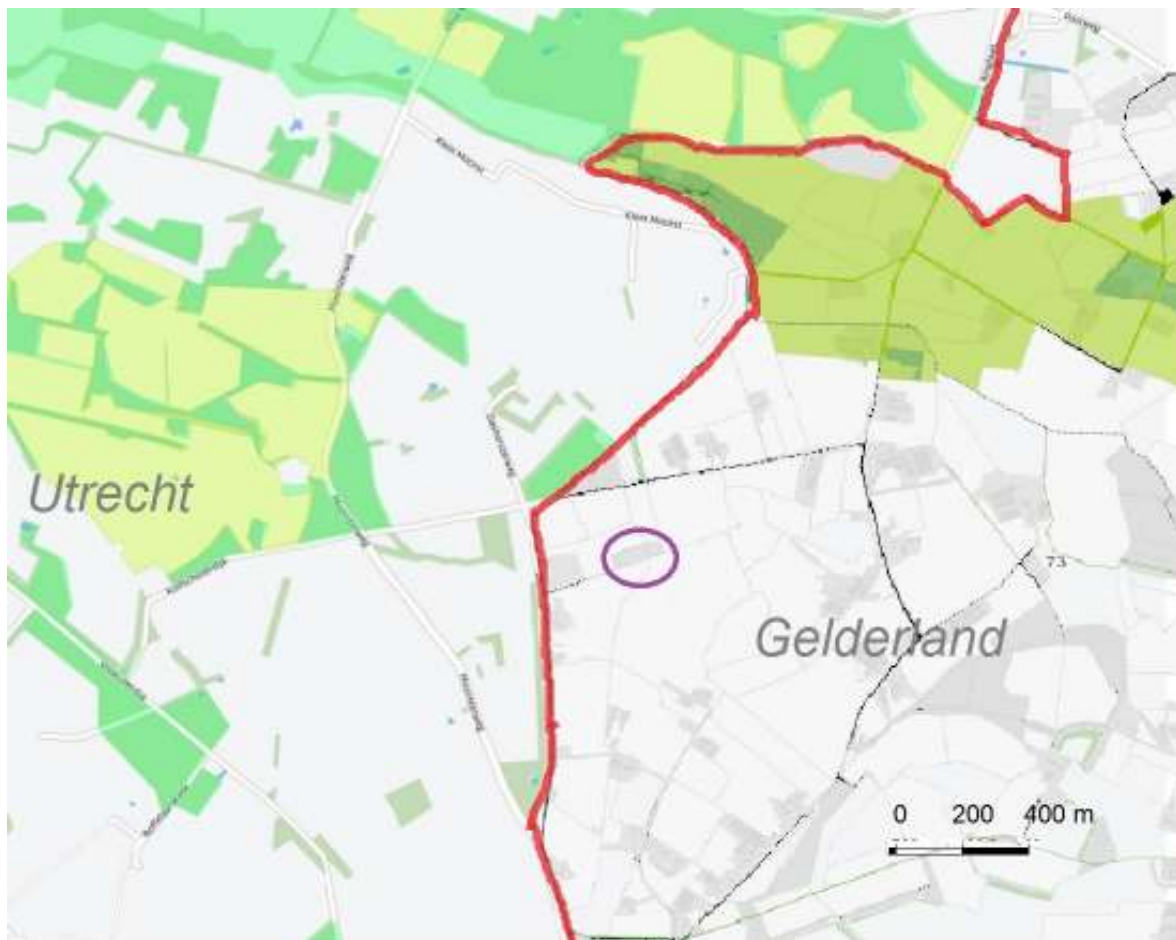
Het plangebied is
Dashorsterweg 10 Scherpenzeel

Het plan

Gebouwen A en B zullen gesloopt worden. Schuur C blijft staan

Status van het gebied in het natuurbeleid

Ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS (Utrecht) en het GNN (Gelderland)

Utrecht		Gelderland	
	Ecologische Hoofdstructuur bos		Gelders Natuurnetwerk bos
	Ecologische hoofdstructuur geen bos		Gelders Natuurnetwerk geen bos
	Groene Contour		Groene Ontwikkelingszone
	overig bos en natuur		overig bos en natuur
		 plangebied	

Het plangebied heeft geen status als Ecologische Hoofdstructuur of Gelders Natuurnetwerk. Het ligt op slechts 300 m afstand van de Dashorst, een bosje in de Ecologische hoofdstructuur van Utrecht.

- Plangebied Dashorsterweg
- Natura 2000 gebieden Veluwe, Vechtplassen, Randmeren en Rijnuitwaarden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is de Veluwe bij Lunteren (10 km).

Wettelijke grond voor een natuurtoets

Toets in het kader van gebiedsbescherming

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan, dient onderzocht te worden of er negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden of Beschermd Natuurmonumenten. Deze doelstellingen zijn geformuleerd als populaties van soorten en habitats.

Voor gebieden die door de Nederlandse regering definitief zijn aangewezen, wordt getoetst, op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, aan de definitieve instandhoudingsdoelstellingen.

Bij gebieden die wel aangemeld zijn, maar nog niet definitief aangewezen door de Nederlandse regering, wordt getoetst aan de ontwerp instandhoudingsdoelen.

De opbouw van deze zogenaamde "habitattoets" wordt weergegeven in bijlage 2.

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO), vormen samen de voormalige Ecologische Hoofdstructuur.

Nieuwe ontwikkelingen binnen het Gelders Natuurnetwerk zijn niet mogelijk, tenzij:

- Er geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- Er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, op de omvang en de samenhang van het gebied, zoveel mogelijk worden beperkt;
- de resterende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Binnen de Groene Ontwikkelingszone worden dezelfde criteria gebruikt ten aanzien van grootschalige ontwikkelingen binnen de begrenzing. Kleinschalige ontwikkelingen binnen de GO zijn mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het betreffende gebied in samenhang gezien substantieel worden versterkt.

GNN en GO hebben geen externe werking. Omdat het plan buiten deze gebieden ligt, hoeven de effecten van het plan daarom niet getoetst te worden.

In de provincie Utrecht gelden dezelfde regels voor de Ecologische Hoofdstructuur (als GNN) en de Groene contour (als GO).

Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

In deze wet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en er geldt altijd de zorgplicht (art.2).

Tabel 2 Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt

volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode, waarbij de zorgplicht blijft gelden. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort op landelijke schaal niet in gevaar komt.

Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: - én - er sprake is van een in de wet genoemd belang - én - er geen alternatieven zijn - én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort op landelijke schaal Voor soorten uit Habitatrichtlijn bijlage IV (alle in tabel 3) is alleen ontheffing voor een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk bij een dwingende reden van groot openbaar belang en een gunstige staat van instandhouding op lokale schaal. Voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels en alle in tabel 3) is geen ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling mogelijk, ook niet bij een dwingende reden van groot openbaar belang.
---------	--

Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten

Van alle vogelsoorten zijn de bewoonde nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Daarboven zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd, als deze:

- het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat 1);
- honkvaste koloniebroeders zijn (cat. 2);
- honkvaste niet-koloniebroeders zijn (cat 3);
- zelf geen nest maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren (cat 4).

Indien het voortbestaan op locatie van beschermde soorten planten of dieren uit tabel 2 en 3 door de ingreep negatief beïnvloed worden, is sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Voor soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV en Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels) dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt en de ecologische functionaliteit niet in gevaar komt. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt zo voorkomen. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van EZ goedgekeurd kan worden, door middel van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht soortbescherming

Ook onbeschermden soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

Dit houdt in dat de ingreep op zodanige wijze dient plaats te vinden, dat de schade aan soorten zoveel mogelijk beperkt wordt.

Men dient bij de uitvoering rekening te houden met kwetsbare perioden van soorten (voortplantingstijd, overwintering).

Alle soorten die tijdens de ingreep aangetroffen worden dienen verplaatst of beschermd te worden, zodat zij behouden kunnen blijven.

Vaak is hiervoor deskundige begeleiding nodig bij de uitvoering van het plan.

Rode lijst van bedreigde soorten

Soorten zijn opgenomen in de rode lijsten, omdat ze kwetsbaar zijn. Verstoring en vernietiging van leefgebied en individuen heeft bij deze soorten mogelijk eerder gevolgen voor het duurzaam voortbestaan van populaties, dan bij soorten die niet kwetsbaar zijn. De rode lijsten hebben een signaalfunctie en zijn geen wettelijk toetskader.

Natuurwaarden

Onderzoek

Op de volgende data is het plangebied bezocht:

datum	tijd	doel	weer
9 april 2015	11:00 – 12:00	Terreintoestand	Droog
29 april 2015	12:00 – 13:00	Broedvogels, amfibieën, reptielen	Droog
4 juni 2015	09:00-10:00	Broedvogels, amfibieën, reptielen	droog
7 juli 2015	22:00- 23:00	Vleermuizen, uilen	Fris helder
8 juli 2015	04:00- 05:00	Vleermuizen	Helder fris

Toestand van de natuur

Het perceel bestaat uit een gevarieerde, maar intensief beheerde siertuin, met veel bomen en struiken. Er is een woonhuis (klein boerderijtje) met een pannendak, dat slechts voor de helft beschoten is. De beschoten helft is toegankelijk langs de windveren op de dakrand. De muurplaat onder de goot heeft op enkele plaasen openingen, waardoor de kap waarschijnlijk ook toegankelijk is.

Daarachter een voormalige werkplaats, met veel openingen in dak en wanden. Verder naar achteren staat een schuur die goed dicht is.

Rondom het perceel ligt grasland. Op de grens van grasland en tuin groeien loofbomen met natuurlijke ondergroei.

Aangetroffen beschermde soorten

Vogels

In het dak van schuur B broedt 1 paar spreeuwen en een paartje holenduif. De boomkruiper gaat schuur B binnen. In de openingen in de muurplaat van woning A zitten veel proefnesten van haakmos gemaakt door de winterkoning.

Er broedt 1- 2 paar Huismus en 1 -2 paar Ringmus in de beschoten voorhelft van het dak van huis A. In de tuin broeden Merel, Winterkoning, Vink, Roodborst, Staartmees, Tjiftjaf, Groenling, Tuinfluiter, Putter.

Soorten	29 april	4 juni	Soorten	29 april	4 juni
Huisumus	broedt	broedt	Vink		broedt
Ringmus		broedt	Roodborst		broedt
Spreeuw	broedt	broedt	Staartmees	paart	broedt
Holenduif	broedt	broedt	groenling	broedt	broedt
Boomkruiper		broedt	tuinfluiter	broedt	broedt
Merel	broedt	broedt	tjiftjaf		broedt
Winterkoning	nesten	broedt	putter		broedt

Zoogdieren

Het perceel functioneert als schuilplaats voor enkele hazen. Vleermuizen werden wel verwacht, maar niet aangetroffen. De egel komt zeer waarschijnlijk wel voor maar is niet gevonden.

Amfibieën

Zonder twijfel komt de Gewone pad op het erf voor. Verdere beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen. Er zijn geen vijvers die als voortplantingsplaats kunnen dienen.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen. De ringslang zou in de omgeving voor kunnen komen. Deze soort is gebonden aan bos en moeras en komt ook in tuinen voor (composthopen). Deze soort is in de 5x5 km hokken op tenminste 2 km afstand rond het plangebied aanwezig. In het 5 x 5 km hok waarin het plangebied ligt is deze soort niet meer aangetroffen sinds 2005 (Telmee.nl). Waarneming.nl geeft helemaal geen waarnemingen rond het plangebied.

Insecten

Er zijn geen beschermde insecten aangetroffen, wel de onbeschermde Citroenvlinder.

Planten

Er zijn geen beschermde planten aangetroffen

Voorkomende beschermde soorten

soorten	Tabel Flora- en Faunawet	Habitat-richtlijn bijlage IV	Vogel-richtlijn	Jaarrond beschermd nest	Rode lijst
Spreeuw	3	-	X	-	
Huismus	3	-	X	ja	ja
Ringmus	3	-	X	-	
Holenduif	3	-	x	-	
Boomkruiper	3	-	X	-	
Merel	3	-	X	-	
Winterkoning	3	-	X	-	
Vink	3	-	X	-	
Roodborst	3	-	X	-	
staartmees	3	-	X	-	
Groenling	3	-	X	-	
Tuinfluitier	3	-	X	-	
Tijftjaf	3	-	X	-	
Putter	3	-	x	-	
Egel	1	-	-	-	
Haas	1	-	-	-	
Gewone pad	1	-	-	-	

Het belang van het terrein voor beschermde soorten

Vogels

Het terrein is van belang als leefgebied van ervogels en bosvogels. Gebouw A (het woonhuis) is van belang als nestplaats voor huismus, ringmus en waarschijnlijk winterkoning. Gebouw B (de schuur) is van belang als nestplaats voor spreeuw en holenduif.

Zoogdieren

Voor haas en waarschijnlijk egel is het terrein een toevluchtsoord in het verder vrij open landschap.

Amfibieën

Voor de gewone pad is het erf een belangrijk landbiotoop in het verder open landschap. Deze soort leeft in de zomer onder materialen en overwintert o.a. onder gebouwen.

Reptielen

Het erf is niet van belang voor reptielen, waarvan op enkele kilometers afstand in bosrijke gebiedjes de ringslang voorkomt.

Insecten

Het plangebied is niet van belang voor insecten.

Planten

He plangebied is niet van belang voor planten

Het belang van het terrein voor beschermde gebieden

Het plangebied is niet van belang voor de Ecologische Hoofdstructuur (Utrecht) of het Groene netwerk (Gelderland).

Het plangebied is niet van belang voor het Natura 2000 gebied Veluwe: de afstand is te groot en er komen geen soorten en habitats in het plangebied voor die behoren tot de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe (bijlage 1).

Effecten

Effecten van het plan op beschermde soorten

Vogels

Door de sloop gaan verblijfplaatsen van huismus, ringmus, winterkoning, spreeuw en holenduif verloren.

Zoogdieren

Het plan heeft geen effecten op beschermde zoogdieren

Amfibieën

Door het plan gaan overwinteringsplekken van de gewone pad verloren.

Reptielen

Het plan heeft geen effecten op beschermde reptielen.

Insecten

Het plan heeft geen effecten op beschermde insecten

Planten

Het plan heeft geen effecten op beschermde planten

Effecten van het plan op beschermde gebieden

Er is zeker geen negatief effect op enig Natura 2000 gebied, in dit geval de Veluwe.

Er is ook geen negatief effect op EHS of Groene netwerk.

Conclusies

Soorten

Door het plan verdwijnen nestplaatsen van de jaarrond beschermde Huismus. De woning A kan daarom niet eerder gesloopt worden voordat huismussen vervangende nestkasten gevonden hebben.

Ringmus, winterkoning, spreeuw en holenduif zijn alleen in de broedtijd beschermd. Woning A en schuur B kunnen daarom alleen gesloopt worden buiten de broedtijd, die van ca 15 maart tot ca 1 augustus duurt. Slopen in de broedtijd is niet toegestaan.

Door het plan worden overwinteringsplekken van de gewone pad bedreigd (onder gebouwen A en B). Er is een vrijstelling van vergunning voor verstoren van deze soort. Om aan de zorgplicht te voldoen is het aan te bevelen om de sloop uit te voeren buiten de winterslaapperiode, die ligt tussen november en maart.

Gebieden

Omdat er geen effecten zijn op het Natura 2000 gebied Veluwe, kan het project zonder vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet doorgaan.

Aanbevelingen

Mogelijkheden ter voorkoming van negatieve effecten

Een periode voor het het slopen waarbij geen negatieve effecten optreden voor beschermde vogels en de gewone pad is tussen 1 augustus en 1 december.

Om negatieve effecten op jaarrond beschermde huismussen te voorkomen, dienen vervangende nestkasten aan de blijvende schuur C opgehangen te worden. Er dienen tenminste 3 nestplaatsen vlak bij elkaar opgehangen te worden op tenminste 3 m hoogte. Dat kunnen 3 losse kasten zijn of een driedelige kast.

Ontheffingen

Als buiten de broedtijd van vogels gesloopt wordt en vervangende nestkasten voor huismus aangeboden worden, is er geen sprake meer van overtreding van de Flora- en Faunawet. Dan is geen ontheffing nodig.

Bronnen

- Telmee.nl, 2015. Informatie over verspreiding van beschermde soorten op 5 x 5 kilometerhokniveau.
- Waarneming.nl, 2015. Informatie over verspreiding van beschermde soorten op kilometerhokniveau.
- Ministerie van Economische Zaken, 2014. Aanwijzingsbesluit Veluwe.
- Ministerie van LNV, 2005. Handreiking Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 1

Doelstellingen van het Natura 2000 gebied Veluwe (min. EZ, 2014)

De volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
- H2320 Psammofiele heide met *Calluna* en *Empetrum nigrum*
- H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
- H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- H4030 Droge Europese heide
- H5130 *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland
- H6230 Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
- H7110 Actief hoogveen
- H7140 Overgangs- en trilveen
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- H7230 Alkalisch laagveen
- H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion roburi-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)
- H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*
- H91E0 Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

De volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG;

- H1042 Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)
- H1083 Vliegend hert (*Lucanus cervus*)
- H1096 Beekprik (*Lampetra planeri*)
- H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)
- H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
- H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
- H1831 Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*)

De volgende broedende vogelsoorten, beschermd op grond van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2009/147/EG:

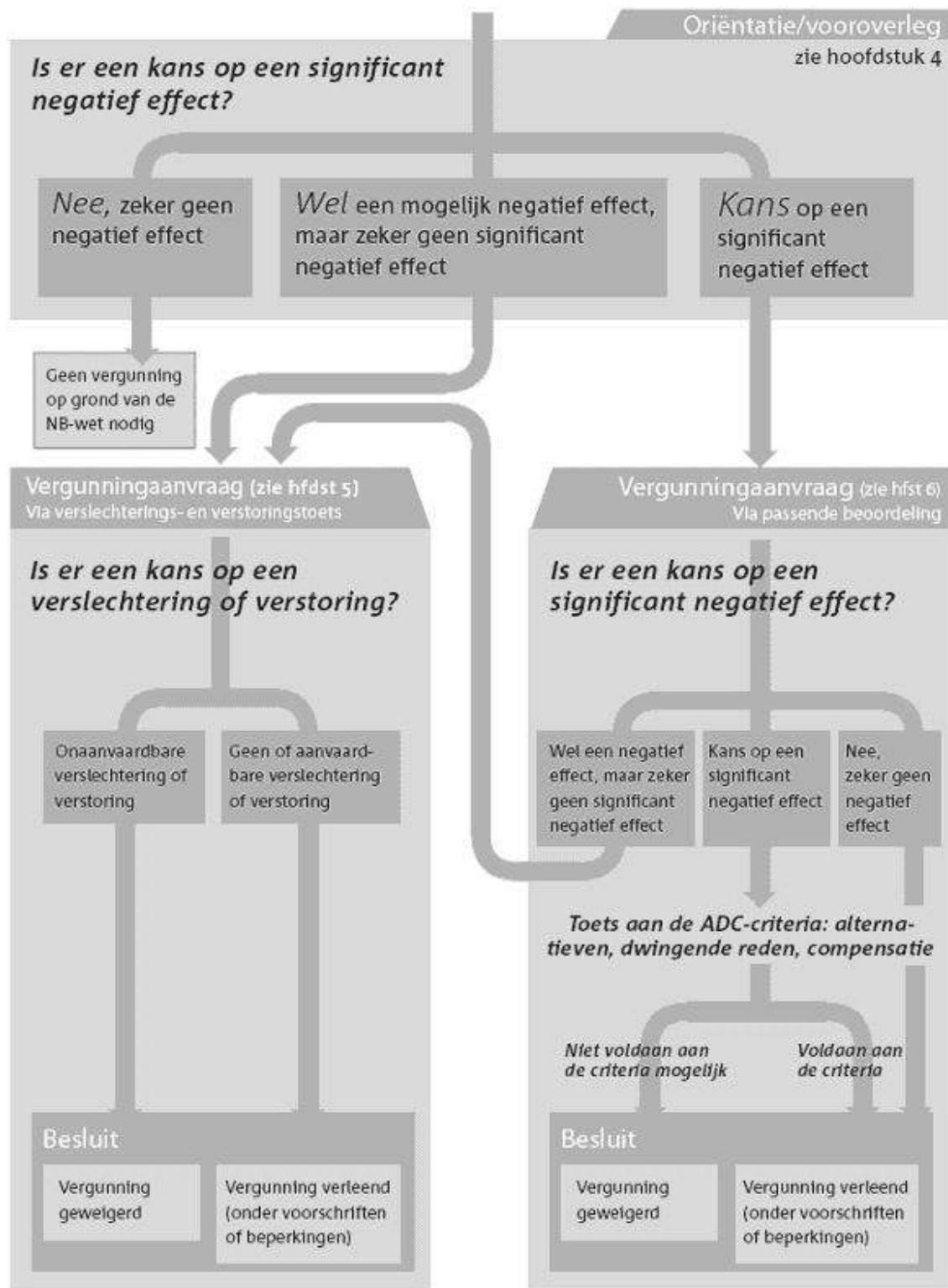
- A072 Wespendif (Pernis apivorus)
- A224 Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*)
- A229 IJsvogel (*Alcedo atthis*)
- A236 Zwarte specht (*Dryocopus martius*)
- A246 Boomleeuwerik (*Lullula arborea*)
- A255 Duinpieper (*Anthus campestris*)
- A338 Grauwe klauwier (*Lanius collurio*)

De volgende trekkende vogelsoorten, beschermd op grond van artikel 4, lid 2, van Richtlijn 2009/147/EG:

- A233 Draaihal (Jynx torquilla)
- A276 Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*)
- A277 Tapuit (*Oenanthe oenanthe*)

Bijlage 2. Habitat-toets

Project of handeling

bron: Ministerie van LNV, 2005. Handreiking Natuurbeschermingswet 1998